JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
PHILIPPE LÉGER
20 päivänä syyskuuta 2001 [1]

1. Yhteisöjen tuomioistuimen tutkittavaksi esitetyt ennakkoratkaisukysymykset koskevat maito- ja maitotuotealaan liittyvän yhteisön lainsäädännön ja erityisesti niiden viitemääriä koskevien säännösten [2] tulkintaa, jotka annettiin vuonna 1984 tarkoituksena hillitä maidon ylituotantoa Euroopan yhteisössä.

4. Käyn seuraavassa läpi tosiseikat, jotka ovat nyt käsiteltävän asian taustalla.

I Pääasian taustalla olevat tosiseikat

2. Pääasian oikeudenkäynti sai alkunsa erimielisyydestä, joka syntyi sopimuspuolten välille viitemäärien jakamisesta vuokrasopimuksen päätyttyä ja vuokralle annetun maatilan palauduttua omistajilleen.

3. Vuokraaja Thomsen [3] katsoo, että viitemäärät kuuluvat edelleen hänelle, kun taas vuokranantajat eli Henningsenin oikeudenomistajat [4] vaativat niiden siirtämistä itselleen.

5. Thomsen on harjoittanut maidontuotantoa vuodesta 1982 lähtien aluksi yhdessä isänsä kanssa henkilöyhtymänä ja tämän yhtymän purkauduttua itsenäisenä maataloustuottajana. Thomsenin isä vuokrasi Henningsenin kanssa 30.4.1981 tehdyllä sopimuksella maanviljelysalan 30.9.1993 saakka. Henningsen kuoli vuonna 1991, ja hänen kuolinpesänsä irtisanoi vuokrasopimuksen 20.8.1993 päivätyllä kirjeellä ilman irtisanomisaikaa. Vuokrasopimuksen voimassaolon jatkamisesta tehdyn sopimuksen perusteella Thomsen ja hänen isänsä luovuttivat vuokratut maa-alueet 30.9.1995 takaisin Henningsenin kuolinpesälle.

6. Henningsenin kuolinpesän 24.11.1995 tekemän hakemuksen perusteella asiassa vastaajana oleva virasto, Amt für ländliche

1 — Alkuperäinen kieli: ranska.

2 — Tällä ilmaisulla tarkoitetaan kiintiöitä, joita maidon tai muiden maitotuotteiden tuottajilla tai ostajilla on käytettävissään ja joita heidän on noudattava, koska mikäli myönnetyt kiintiöt ylitetään, heidän on maksettava tietty rahamäärä tai "lisämaksu".

3 — Jäljempänä myös pääasian kantaja.

4 — Jäljempänä myös pääasian väliintulijat.

Räume Husum, vahvisti 16.1.1996 tekemällään päätöksellä viitemäärän siirtyneen 1.10.1995 lähtien Henningsenin kuolinpesälle tilan osan vuokranantajana. Se teki tämän päätöksen 21.3.1994 annetun Milchgarantiemengenverordnungin (taattuja maitomääriä koskeva Saksan asetus) 7 §:n 2 ja 4 momentin perusteella. [5]

7. Vastaajana olevaan viranomaiseen tekemänsä tuloksettoman valituksen jälkeen Thomsen nosti kanteen, jossa hän vaati 16.1.1996 tehdyn päätöksen kumoamista, sellaisena kuin se ilmenee 14.2.1996 tehdyssä päätöksessä, joka koskee hänen tekemäänsä valitusta. Thomsen väitti, että asiaa koskevien yhteisön oikeussääntöjen mukaan viitemäärä voitiin siirtää vain maidontuottajalle. Hänen mukaansa Henningsenin kuolinpesä ei ole koskaan tuottanut maitoa eikä ole myöskään aikonut tuottaa sitä tulevaisuudessakaan.

8. Toimivaltainen Verwaltungsgericht (Saksa) hylkäsi kanteen 23.3.1998 tehdyllä päätöksellä sillä perusteella, että kun otetaan huomioon asetuksen N:o 3950/92 [6] muut säännökset, kyseisen asetuksen 7 artiklan 2 kohdan mukaista tuottajan käsitettä on tulkittava laajasti eli siten, että se käsittää sekä vanhat tuottajat että potentiaaliset tuottajat. Sen mielestä maidontuottajalla voidaan ymmärtää tarkoitettavan jokaista henkilöä, jolle kuuluu viitemäärä, vaikka tämä ei myisi eikä toimittaisikaan maitoa.

9. Pääasian valittaja on hakenut Verwaltungsgerichtin tuomiosta muutosta Schleswig-Holsteinisches Oberverwaltungsgerichtissä (Saksa).

II Asiaa koskeva lainsäädäntö

Yhteisön oikeus

10. Kun maitoalan tarjonnan ja kysynnän epätasapaino oli jatkunut jo pitkän aikaa, vuonna 1984 otettiin käyttöön lisämaksujärjestelmä maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (ETY) N:o 804/68 muuttamisesta 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 856/84. [7] Kyseisen 27.6.1968 annetun neuvoston asetuksen N:o 804/68 [8] 5 c artiklan

5 — BGBl. 1994 I, s. 586; asetusta on muutettu 3.8.1994 annetulla 31. muutosasetuksella (BGBl. 1994 I, s. 2050) ja 26.9.1994 annetulla 32. muutosasetuksella (BGBl. 1994 I, s. 2575); jäljempänä MGV.

6 — Maito- ja maitotuotealan lisämaksusta 28 päivänä joulukuuta 1992 annettu neuvoston asetus (EYVL L 405, s. 1).

7 — EYVL L 90, s. 10.

8 — EYVL L 148, s. 13.

mukaan, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 856/84, lisämaksu peritään tietyn yksilöitävän viitemäärän ylittäviltä maitomääriltä.

11. Lisämaksun soveltamista koskevat yleissäännöt on määritetty asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun maksun soveltamista maito- ja maitotuotealalla koskevista yleisistä säännöistä 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 857/84 [9].

12. Asetus N:o 857/84 kumottiin asetuksella N:o 3950/92, jolla pidennettiin alun perin 1.4.1993 saakka voimassa olevaksi tarkoitetun lisämaksujärjestelmän voimassaoloaikaa 1.4.2000 saakka.

13. Asetuksen N:o 3950/92 5 artiklan toisessa alakohdassa säädetään seuraavaa:

" — — Jos tuottajat eivät ole myyneet maitoa tai muita maitotuotteita yhtenä 12 kuukauden pituisen jakson aikana, heidän käytettävissään olevat viitemäärät siirretään valtakunnalliseen varastoon ja ne voidaan myöntää uudelleen ensimmäisen alakohdan mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 6 artiklan 1 kohdan soveltamista. Jos tuottaja aloittaa maidon tai muiden maitotuotteiden tuotannon uudelleen jäsenvaltion määrittämän ajan kuluessa, hänelle myönnetään viitemäärä 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti viimeistään hänen anomustaan seuraavana 1 päivänä huhtikuuta."

14. Asetuksen N:o 3950/92 7 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Tilalla käytettävissä oleva viitemäärä siirtyy tilan mukana, kun se myydään, vuokrataan toiselle tai siirretään perinnön kautta uudelleen viitemäärät käyttöön ottaville tuottajille sellaisia yksityiskohtaisia sääntöjä noudattaen, jotka jäsenvaltio määrittää ottaen huomioon maidontuotantoon käytettävän pinta-alan tai muut asialliset perusteet ja tarvittaessa osapuolten välisen sopimuksen. Se osa viitemäärästä, jota ei mahdollisesti siirretä tilan mukana, lisätään valtakunnalliseen varastoon.

— —

2. Maanvuokraussopimuksen päättyessä ilman, että sen jatkaminen on mahdollista vastaavilla edellytyksillä tai sellaisissa tilanteissa, joilla on vastaavanlaisia oikeudellisia vaikutuksia, ja jos osapuolet eivät pääse keskenään sopimukseen, kyseisillä tiloilla käytettävissä olevat viitemäärät siirretään osittain tai kokonaan uudelleen

9 — EYVL L 90, s. 13.

viitemäärät käyttöön ottaville tuottajille sellaisia yksityiskohtaisia sääntöjä noudattaen, jotka jäsenvaltio antaa tai jotka se antaa ottaen huomioon osapuolten oikeudelliset edut."

15. Tuottajan käsite määritellään asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c alakohdassa, sellaisena kuin se on muutettuna 14.6.1993 annetulla neuvoston asetuksella N:o 1560/93 [10], seuraavalla tavalla:

"Tässä artiklassa tarkoitetaan:

— —

c) (tuottajalla) maataloustuottajaa, luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä tai luonnollisten henkilöiden taikka oikeushenkilöiden ryhmittymää, joiden tila sijaitsee jäsenvaltion maantieteellisellä alueella:

— joka myy maitoa tai muita maitotuotteita suoraan kuluttajalle

ja/tai

— joka toimittaa niitä ostajalle;

— — ."

Saksan lainsäädäntö

16. Saksan liittotasavalta on määrittänyt viitemäärien siirtämiseen liittyviä järjestelyjä koskevat yksityiskohdat MGV:ssä.

17. MGV:n 7 §:n 2 momentissa säädetään, että yrityksen osaa vuokrasopimuksen perusteella siirrettäessä vastaava viitemäärä siirtyy vuokraajalle. Tämä osa vastaa siirretyn yrityksen osan maidontuotantoon käytettyjen maa-alueiden ja yrityksen maa-alueiden kokonaismäärän välistä suhdetta.

18. MGV:n 7 §:n 4 momentissa säädetään, että mikäli vuokraaja ei voi jatkaa sopimusta mutta tahtoo jatkaa maidontuotan-

10 — EYVL L 154, s. 30.

toa, puolet vastaavista viitemääristä, kuitenkin enintään 2 500 kg hehtaaria kohti, siirretään vuokranantajalle. Tätä rajoitusta puoleen määrään eli 2 500 kg:aan hehtaaria kohti ei sovelleta silloin kun vuokranantaja tarvitsee viitemääriä tuottaakseen maitoa omiin tarpeisiinsa taikka puolisonsa tai lastensa tarpeisiin.

19. MGV:n 9 §:n mukaan maidontuottajan on esitettävä ostajalle osavaltion toimivaltaisten viranomaisten, tässä tapauksessa Amt für ländliche Räumen, laatima todistus, jossa ilmoitetaan hänelle siirretty viitemäärä ja sitä vastaava päivämäärä, siirron perusteena olleen maidontuottajan nimi ja tuotannon rasvapitoisuus.

20. Siinä tapauksessa että vuokranantaja luovuttaa itselleen palautuneet maa-alueet välittömästi toiselle vuokraajalle, edellisen vuokraajan viitemäärien siirrosta vuokranantajalle tehdään ensin ensimmäinen todistus, ja tämän jälkeen toimivaltainen viranomainen laatii toisen todistuksen viitemäärien siirrosta vuokranantajalta uudelle vuokraajalle.

III Ennakkoratkaisukysymykset

21. Kansallinen tuomioistuin korostaa aluksi, että Verwaltungsgerichtin tulkinnan mukaan asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c alakohdassa tarkoitettu käsite "tuottaja" tarkoittaa sekä vanhoja maidontuottajia että tulevia eli potentiaalisia "tuottajia".

22. Se pohtii, voidaanko tämä tulkinta hyväksyä. Se arvioi, että asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c alakohta on sanamuodoltaan selvä ja että sananmukaisesta tulkinnasta seuraisi, että viitemääriä voitaisiin siirtää asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan mukaisesti vain, jos tilan uudelleen haltuunsa ottava oikeudenhaltija toimii tuottajana siirtämispäivänä tai jos hänestä ainakin tulee tuottaja kyseisenä päivänä.

23. Asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan edellytykset eivät sitä vastoin täyty silloin, jos sellaisen tilan osia, johon liittyy viitemääriä, siirretään oston, vuokrauksen tai vuokrattujen maa-alueiden palautuksen yhteydessä sellaiselle henkilölle, joka ei ole tuottaja ja joka ei aio aloittaa uudelleen maidontuotantoa tai antaa maa-alueita jälleen kolmannelle henkilölle tätä tarkoitusta varten.

24. Koska Schleswig-Holsteinisches Oberverwaltungsgericht arvioi, että pääasian ratkaiseminen edellyttää yhteisön oikeuden

tulkintaa, se on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko maito- ja maitotuotealan lisämaksusta 28 päivänä joulukuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3950/92 7 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että maanvuokraussopimuksen päättyessä kyseisillä tiloilla käytettävissä olevat viitemäärät voidaan siirtää kokonaan tai osittain sellaisia sääntöjä noudattaen, jotka jäsenvaltio on antanut tai jotka se antaa osapuolten oikeudelliset edut huomioon ottaen, vain silloin, jos vuokranantajat ovat maa-alueiden palautuessa asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c alakohdassa tarkoitettuja tuottajia?

2) Mikäli 7 artiklan 2 kohdan mukainen tuottajan käsite on ymmärrettävä laajemmin, onko siirto mahdollinen myös silloin, kun vuokranantajien tarkoituksena ei ole aloittaa maidon markkinointia vaan he haluavat siirtää viitemäärät yhdessä maa-alueiden kanssa kolmannelle osapuolelle?

3) Jos edelliseen kysymykseen vastataan myöntävästi: Onko joka tapauksessa niiden kolmansien osapuolten, joille viitemäärät on tarkoitus siirtää, oltava 9 artiklan c alakohdassa tarkoitettuja tuottajia?"

IV Ennakkoratkaisukysymysten arviointi

25. Kansallinen tuomioistuin tiedustelee yhteisöjen tuomioistuimelle esittämillään kolmella kysymyksellä, joita on tarkasteltava yhdessä, lähinnä sitä, onko asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että maanvuokraussopimuksen voimassaolon päättymisen seurauksena käytettävissä oleva viitemäärä voidaan siirtää vuokranantajalle vain siinä tapauksessa, että hän on "tuottaja" [11] tai että hän siirtää käytettävissä olevan viitemäärän kolmannelle henkilölle, joka on tuottaja.

26. Kuten kansallinen tuomioistuinkin on korostanut, asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 2 kohdan ja 9 artiklan c alakohdan sanamuoto on yksiselitteinen. [12]

27. Asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 2 kohdan perusteella asianomaisilla tiloilla käytettävissä olevat viitemäärät siirretään kokonaan tai osittain tuottajille, jotka

11 — Tästä käytetään tässä ratkaisuehdotuksessa myös ilmaisua "riidanalainen edellytys".

12 — Ennakkoratkaisupyynnön s. 15.

ottavat ne uudelleen käyttöön. Asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c alakohdasta ilmenee, että kyseisessä asetuksessa "tuottajalla" tarkoitetaan maataloustuottajaa, joka myy maitoa tai muita maitotuotteita suoraan kuluttajalle ja/tai toimittaa niitä ostajalle.

28. Tästä seuraa, että vuokranantaja, joka ei harjoita maidonmyyntiä eikä toimita maitoa sinä päivänä, jona vuokrasopimus lakkaa olemasta voimassa, ei voi vaatia vuokraajan käytettävissä ollutta vapautunutta viitemäärää itselleen.

29. Maidon lisämaksua koskevan lainsäädännön yleisestä rakenteesta seuraa lisäksi, että viitemäärä voidaan myöntää maataloustuottajalle vain siinä tapauksessa, että hän toimii tuottajana. [13] Mikäli viitemäärä siirretään vuokrasopimuksella sen maa-alueen mukana, johon se liittyy, tämä voi asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan tapahtua vain, jos vuokraaja on tuottaja. [14]

30. Kuten Saksan hallitus on todennut, edellä mainitun asiassa EARL de Kerlast annetun tuomion kohteena ollut viitemäärä oli siirretty vuokraajalle eikä vuokranantajalle.

31. Vaikkakaan asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta, jota yhteisöjen tuomioistuin tulkitsi kyseisessä tuomiossa, ei ole pääasian oikeudenkäynnin kohteena, siinä asetetaan sama edellytys. Edellä mainittua asiassa EARL de Kerlast annettua tuomiota voidaan siten soveltaa nyt käsiteltävään asiaan.

32. Kyseisen asetuksen 7 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään näet samanaikaisesta viitemäärän ja tilan siirrosta, kun tila myydään, vuokrataan toiselle tai siirretään perintönä *uudelleen viitemäärät käyttöön ottaville tuottajille.* Vaikka kyseessä ei ole palautuminen vuokranantajalle vuokrasopimuksen päättymisen jälkeen, tilanne on kuitenkin vastaavanlainen, koska viitemäärä siirretään toimijalle, joka voi vuokranantajan tapaan olla tilan omistaja. Kyseisen artiklan mukaan tilalla käytettävissä oleva viitemäärä siirtyy tilan mukana, kun se myydään, vuokrataan toiselle tai siirretään perintönä uudelleen viitemäärät käyttöön ottaville tuottajille. Kun viitemäärä siirretään ostajalle tai perilliselle, siirron edellytyksenä on se, että nämä toimivat tuottajina.

33. Edellä mainittu asiassa EARL de Kerlast annettu tuomio vahvistaa tämän edellytyksen olemassaolon. Kyseisessä tuo-

13 — Asia C-341/89, Ballmann, tuomio 15.1.1991 (Kok. 1991, s. I-25, 9 kohta).

14 — Asia C-15/95, EARL de Kerlast, tuomio 17.4.1997 (Kok. 1997, s. I-1961, 24 kohta).

miossa yhteisöjen tuomioistuin muistutti edellä mainitusta asiassa Ballmann annetusta tuomiosta, jonka mukaan maidon lisämaksua koskevan lainsäädännön yleisestä rakenteesta seuraa, että viitemäärää ei voida myöntää maataloustuottajalle, joka ei toimi tuottajana.

34. Mielestäni ei ole syytä päätyä vastakkaiseen näkemykseen.

35. Tässä tapauksessa sekä asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa että sen 7 artiklan 2 kohdassa viitataan nimenomaisesti käytettävissä olevien viitemäärien siirtämiseen "viitemäärät käyttöön ottaville tuottajille". Ei ole mielestäni asianmukaista tulkita eri tavalla kahta sanamuodoltaan täysin samanlaista säännöstä, sillä muuten ehdotettaisiin oikeusvarmuuden periaatteen vastaista tulkintaa.

Näiden 7 artiklan kahden kohdan samanlaista tulkintaa edellyttää myös se, miten asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassakin on menetelty kyseisessä säännöksessä tarkoitettujen kolmen tilanteen osalta. Toimiminen tuottajana, mitä on edellytetty edellä mainitussa asiassa EARL de Kerlast annetussa tuomiossa siirrettäessä viitemäärä vuokrauksen yhteydessä, on välttämätön edellytys myynnin tai perintönä siirtämisen yhteydessä, sillä muussa tapauksessa tulkittaisiin eri tavoin ilmaisua "viitemäärät käyttöön ottavat tuottajat", joka on kuitenkin kyseisessä virkkeessä yhteisenä tekijänä.

36. Muut näkemykset, joiden mukaan olisi perusteltua erotella tuottajana toimimista koskevaa edellytystä sovellettaessa toisistaan toisaalta vuokraaja, ostaja tai perillinen ja toisaalta vuokranantaja, joka ottaa tilansa uudelleen käyttöönsä, eivät ole ristiriidassa tämän sovellettavan lainsäädännön yleiseen rakenteeseen perustuvan periaatteen kanssa. Ostajan tai perillisen tavoin vuokranantaja on tilan omistaja. On siis luonnollista, että ensin mainituilta edellytettyä tuottajana toimimista vaaditaan myös häneltä.

37. Pääasian väliintulijat muistuttavat siitä, että asetuksen N:o 857/84 7 artiklan 1 kohdassa säädettiin siitä, että kun tila myytiin, vuokrattiin toiselle tai siirrettiin perintönä, siirronsaajana oli ostaja, vuokraaja tai perillinen, ilman että riidanalaista edellytystä olisi mainittu. Tämä asetus kumottiin asetuksella N:o 3950/92, mutta heidän mukaansa kyseisen asetuksen 15. perustelukappaleesta ilmenee, että olisi epäasianmukaista muuttaa alkuperäistä ratkaisua eli "periaatetta, jonka mukaan tilakohtainen viitemäärä siirretään ostajalle, vuokralaiselle tai perijälle, silloin kun tila myydään, vuokrataan tai siirretään perintönä". Pääasian väliintulijat katsovat tämän perustelukappaleen perusteella, että käsitteen "tuottaja" korvaaminen käsitteillä "ostaja", "vuokralainen" tai "perijä", ei merkitse sitä, että sillä asetettaisiin tuotantotoiminnan harjoittamista koskeva edellytys.

38. Tässä tulkinnassa ei oteta huomioon sitä, että komission antamassa säädöksessä

eli asetuksessa N:o 1371/84 vahvistettiin lisämaksun soveltamista koskevat yksityiskohdat, sellaisena kuin lisämaksu oli juuri otettu käyttöön,[15] minkä perusteella täsmennettiin erityisesti asetuksen N:o 857/84 7 artiklan 1 kohdan soveltamista koskevat yksityiskohdat. Asetuksen N:o 1371/84 5 artiklan ensimmäisen kohdan 1 alakohdassa säädettiin, että kun tila myytiin, vuokrattiin toiselle tai siirrettiin perintönä, viitemäärä siirrettiin viitemäärät käyttöön ottavalle tuottajalle. Tästä syystä sitä, että yhteisön lainsäätäjä esitti asetuksen N:o 3950/92 johdanto-osassa näkemyksensä siitä, ettei alun perin voimassa ollutta säännöstä pitäisi muuttaa, ei pidä tulkita pelkästään siten, että siinä pidetään voimassa periaate, joka koskee viitemäärän siirtämistä ostajalle, vuokraajalle tai perijälle. Siihen sisältyy myös tahto pitää riidanalainen edellytys voimassa. Mikäli näin ei olisi ollut, voidaan olettaa, että yhteisöjen lainsäätäjä olisi täsmentänyt näin mainitsemalla siitä johdanto-osassa ja toistamalla tämän asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan viimeksi mainitun edellytyksen. Tämä asetukseen N:o 1371/84, joka on komission antama asetus, kirjattu edellytys on myöhemmin otettu asetukseen N:o 3950/92, joka on neuvoston antama asetus.

39. Ei siis ole näytetty toteen, että neuvosto olisi pyrkinyt asetuksella N:o 3950/92 muuttamaan lisämaksua koskevan sovellettavan lainsäädännön yleistä rakennetta, sellaisena kuin yhteisöjen tuomioistuin on sen kuvannut edellä mainitussa asiassa EARL de Kerlast annetussa tuomiossa.

40. Asiassa St. Martinus Elten annettua tuomiota,[16] jolla Saksan hallitus väittää vahvistettavan sen, että tilan palauttaminen vuokranantajalle sisältää vastaavat viitemäärät, ei voida tulkita siten, että yhteisöjen tuomioistuin olisi todennut, että kyseinen vuokranantaja ei ollut tuottaja.

41. Kyseisessä tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että "viitemäärä palautuu vuokranantajalle vuokrasopimuksen päätyttyä, silloin kun entinen vuokralainen ei aio enää jatkaa maidontuotantoa".[17] Näin ollen siinä ei voida todeta mainittavan edellytystä, jonka mukaan vuokranantajan olisi harjoitettava tuotantotoimintaa. Saksan hallituksen mukaan vuokranantaja kyseisessä asiassa oli katolinen seurakunta, jonka aikomuksena ei ollut tuottaa itse maitoa.

42. Edellä mainitussa asiassa St. Martinus Elten annetussa tuomiossa ei todellakaan viitata lainkaan riidanalaiseen edellytykseen, vaikka se sisältyi jo asetuksen N:o 1371/84 5 artiklan ensimmäisen kohdan 3 alakohtaan, jota sovellettiin tosiseikkojen tapahtuma-aikana pääasian kohteena olleeseen riitaan.[18]

43. Tästä tuomiosta ei kuitenkaan mielestäni voida tehdä niitä päätelmiä, joihin Saksan hallitus vetoaa kirjallisissa huomautuksissaan.

15 — Asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun lisämaksun yksityiskohtaisista soveltamissäännöistä 16 päivänä toukokuuta 1984 annettu asetus (EYVL L 132, s. 11).

16 — Asia C-463/93, St. Martinus Elten, tuomio 23.1.1997 (Kok. 1997, s. I-255, 30 kohta).

17 — 35 kohta.

18 — 31 kohta.

44. Vaikka yhteisöjen tuomioistuin on halunnut edellä mainitussa asiassa St. Martinus Elten antamassaan tuomiossa täsmentää säännöstöä, jota sovelletaan viitemäärään vuokrasopimuksen päättyessä, se on ottanut huomioon sen, että vuokraaja ei aikonut jatkaa maidontuotantoa.[19] Missään vaiheessa ei käsitelty sitä, oliko seurakunta tuottaja vai ei. Tästä syystä katson, että yhteisöjen tuomioistuin ratkaisi viitemäärän myöntämistä koskevan kysymyksen siten, että se otti huomioon ainoan käytettävissään olleen tiedon eli sen, että vuokraaja lopetti maidontuotannon. Koska hän ei ollut enää tuottaja, hänellä ei missään tapauksessa ollut oikeutta pitää riidanalaista viitemäärää.

45. Tämän toteamuksen vahvistaa se, että yhteisöjen tuomioistuin viittasi asetusten N:o 857/84 ja N:o 1546/88[20] 7 artikloihin, vaikka ensin mainitussa ei ensinnäkään mainita tuottajana toimimista koskevaa edellytystä ja vaikka toisaalta jälkimmäisessä viitataan ensin mainittuun esittämättä syitä, joiden vuoksi yhteisöjen tuomioistuin pitäisi jompaakumpaa näistä säädöksistä ensisijaisena. Mielestäni yhteisöjen tuomioistuin ei olisi voinut olla antamatta tältä osin täsmällisiä perusteluja, mikäli se olisi katsonut, että asetuksen N:o 1546/88 7 artiklassa olisi lisätty asetuksen N:o 857/84 7 artiklaan sääntöjenvastaisesti riidanalainen edellytys, vaikka ensin mainittu säännös on annettu jälkimmäisen säännöksen mukaisesti.

46. Se, että säännöksessä ei mainita vuokranantajan toimimista tuottajana koskevaa edellytystä, voidaan siis selittää yksinomaan sillä, että tutkitaan vuokrasopimuksen päättyessä sovellettavaa oikeudellista sääntelyä koskevaa ennakkoratkaisukysymystä vuokraajan toiminnan kannalta.

47. Seuraavaksi on tutkittava, miten nyt käsiteltäviin ennakkoratkaisukysymyksiin annettavaan vastaukseen vaikuttaa periaate, jonka mukaan viitemäärä siirretään niiden maa-alueiden mukana, joiden perusteella se on annettu.[21] Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan yhteisön lainsäätäjä on tarkoittanut, että lähtökohtaisesti viitemäärä palautuu vuokrasuhteen päätyttyä tilan haltuunsa ottavalle vuokranantajalle.[22] Näin menetellessään yhteisöjen tuomioistuin on viralllistanut periaatteen, jonka mukaan viitemäärän on pysyttävä liittyneenä maa-alueeseen, jotta estettäisiin maitokiintiöihin kohdistuva keinottelu ja näiden kiintiöiden keskittyminen suurtuottajille.[23]

48. Se, että nyt käsiteltävässä asiassa sovellettaisiin periaatetta, jonka mukaan maa-alueet ja viitemäärät siirretään yhdes-

19 — 35 kohta.

20 — Asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun lisämaksun soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 3 päivänä kesäkuuta 1988 annettu komission asetus (EYVL L 139, s. 12).

21 — Asia C-98/91, Herbrink, tuomio 27.1.1994 (Kok. s. I-223, 13 kohta).

22 — Asia 5/88, Wachauf, tuomio 13.7.1989 (Kok. 1989, s. 2609, 13 kohta) ja em. asiassa St. Martinus Elten annetun tuomion 30 kohta.

23 — Ks. julkisasiamies Ruiz-Jarabo Colomerin em. asiassa EARL de Kerlast antaman ratkaisuehdotuksen 31 kohta.

sä, ei jäisi vaille seurauksia. Sen perusteella olisi hyväksyttävä se, että vaikka vuokranantaja, jonka maatilasta ei ole enää voimassa olevaa vuokrasopimusta, ei olisikaan tuottaja, tämä ei olisi esteenä sille, että hänelle siirretään vuokraajalla aiemmin ollut viitemäärä.

49. En suosittele tätä ratkaisua nyt käsiteltävässä asiassa.

50. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että tästä periaatteesta on poikettu.

51. Edellä mainitut asioissa Ballmann ja EARL de Kerlast annetut tuomiot osoittavat tämän todeksi, sillä niissä asetetaan viitemäärän myöntämisen ja siirtämisen edellytykseksi se, että maataloustuottaja toimii tuottajana.

52. Yhteisöjen tuomioistuin on myös edellä mainituissa asioissa Wachauf ja St. Martinus Elten antamissaan tuomioissa esittänyt tämän periaatteen ja täsmentänyt, että se pätee vain sillä varauksella, että jäsenvaltioille jää valtuus myöntää viitemäärä kokonaan tai osittain tilan jättävälle vuokraajalle. Tämä poikkeus ilmentää tuolloin sovellettua säännöstä, jossa säädettiin, että "maanvuokraussopimuksen päättyessä ilman, että sen jatkaminen on mahdollista vastaavilla edellytyksillä, jäsenvaltiot voivat säätää siitä, että tietty vuokrasopimuksen kohteena olevaa tilaa tai sen osaa vastaava viitemäärä annetaan kokonaan tai osittain tilan jättävälle vuokraajalle, mikäli tämä aikoo jatkaa maidontuotantoa". [24]

53. Yhteisöjen tuomioistuin on siis johdonmukaisesti perustanut tuomionsa lainsäädäntöön, jolla rajoitetaan kyseistä periaatetta tässä tapauksessa vuokraajan eduksi.

54. Ei ole syytä ratkaista asiaa toisin tässä tapauksessa, jossa "tuottajan" käsitteen on tulkittava ilmaisevan yhteisön lainsäätäjän aikomuksen edellyttää vuokranantajan osoittavan olevansa maidon myyntiä ja toimituksia harjoittava maataloustuottaja eli asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c alakohdassa tarkoitettu "tuottaja", jotta hänelle voitaisiin myöntää uudelleen viitemäärä.

55. Kyse on siis nimenomaan siitä, että omistajaan itseensä sovelletaan sääntöä, jolla estetään keinottelu, johon maidontuotannon lopettavat maataloustuottajat tai maataloustuottajat, jotka eivät aio aloittaa tuotantoa uudelleen, saattavat

24 — Asetuksen N:o 857/84 7 artiklan 4 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna 26.2.1985 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 590/85 (EYVL L 68, s. 1, korjaus EYVL L 81, s. 41).

ryhtyä. Kuten viitemäärien myöntämistä koskevasta yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, "maitokiintiö voidaan perustellusti evätä tuottajalta, joka ei hae sitä aloittaakseen uudelleen pysyvästi kaupan pitämisen, vaan hyötyäkseen kiintiön myöntämisestä puhtaasti taloudellisesti maitokiintiön saavuttaman markkina-arvon perusteella". [25]

56. Riidanalainen edellytys koskee myös niitä kolmansia, joille vuokranantaja päättää antaa maatilansa. Siltä osin kuin asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 2 kohdassa viitataan tuottajiin, sillä ei rajoiteta yksinomaan viitemäärien siirtämistä vuokranantajille. Sen perusteella vuokranantajat voivat ottaessaan tilansa jälleen haltuunsa tehdä siitä sopimuksen uuden vuokraajan kanssa. Tämä voi näin ollen saada viitemäärän vain siinä tapauksessa, että hän on asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c alakohdassa tarkoitettu "tuottaja".

57. Komissio on ehdottanut asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 2 kohdalle sellaista tulkintaa, joka yhteisöjen tuomioistuimen olisi mielestäni hyväksyttävä. Istunnossa komissio on kuitenkin myöntänyt, että tällaisen ratkaisun perusteella vuokranantaja ei voisi saada uutta viitemäärää tuotantotoiminnan uudelleenaloittamista varten, jos hän on keskeyttänyt tämän toiminnan esimerkiksi tilansa vuokraamisen takia.

25 — Asia C-292/97, Karlsson ym., tuomio 13.4.2000 (Kok. 2000, s. I-2737, 57 kohta).

58. Vaikka ehdotettu tulkinta on lainmukainen, sen perusteella tällaisessa tilanteessa oleva vuokranantaja ei voi saada viitemäärää siirretyksi itselleen. Voimassa oleva säännös on tältä osin epätäydellinen, joten on perusteltua, että asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 2 kohtaa tulkitaan siten, että säännöstön sanamuodon ja yleisen rakenteen lisäksi otetaan huomioon tarve antaa omistajalle hänen niin halutessaan viitemäärä tuotannon uudelleenaloittamista varten.

59. Saksan hallituksen mukaan "tuottajan" käsitettä olisi tulkittava asetuksen N:o 3950/92 5 artiklan toisen alakohdan valossa.

60. On muistettava, että kyseisen säännöksen mukaan silloin, kun tuottajat eivät ole myyneet maitoa 12 kuukauden aikana, heidän käytettävissään olevat viitemäärät siirretään valtakunnalliseen varastoon ja ne voidaan myöntää uudelleen. Lisäksi säädetään siitä, että tuottaja saa viitemäärän, jos hän aloittaa tuotannon uudelleen tietyn määräajan jälkeen.

61. Saksan hallitus väittää, että näiden säännösten mukaan maidontuotannon väliaikainen keskeyttäminen ei merkitse

sitä, että kyseessä ei enää olisi tuottaja. Maataloustuottajaa, joka jättää maidon tuotannon ja maidon toimitukset yhdeksi 12 kuukauden pituisen jakson ajaksi, on pidettävä tuottajana kyseisen ajanjakson aikana.

62. Saksan hallituksen suosittelema ratkaisu ei mielestäni ole asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c alakohdan mukainen.

63. Kyseisessä säännöksessä todetaan, että siinä annetaan "tuottajan" määritelmä asetuksen soveltamista varten. Tämä merkitsee sitä, että mikäli kyseisen asetuksen jossain artiklassa ei mahdollisesti esitetä jotain erilaista määritelmää erityisen poikkeussäännön antamiseksi, kaikilla viittauksilla käsitteeseen "tuottaja" on tulkittava tarkoitettavan asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c alakohdassa määritetyn käsitteen soveltamista.

64. Kyseisessä säännöksessä tarkoitettu tuottaja on siis maataloustuottaja, joka myy maitoa tai muita maitotuotteita suoraan kuluttajalle tai toimittaa niitä ostajalle, eikä sellainen maataloustuottaja, joka on keskeyttänyt tämän toiminnan. Mikäli viimeksi mainittua pidettäisiin tuottajana, se merkitsisi sitä, että kaikkia maataloustuottajia, jotka ovat aikaisemmin tuottaneet maitoa, olisi pidettävä tuottajina myös siinä tapauksessa, että he eivät aikoisi aloittaa tuotantoa uudestaan, mikä olisi asetuksen N:o 3950/92 7 ja 9 artiklan vastaista. Samoin jokaiselle maataloustuottajalle, joka esittäisi vaikka vain epävarmankin aikomuksen aloittaa tuotanto uudelleen, siirrettäisiin viitemääriä, jos hän on tilan vuokranantaja.

65. Edellä mainitsemaani epätäydellisyyttä voidaan mielestäni kuitenkin lieventää. Tätä varten ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin tulkitsisi sovellettavia oikeussääntöjä siten, että niiden sisältö ja säännöstön yleinen rakenne otettaisiin tarkemmin huomioon.

66. Tästä syystä asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna tuottajana voidaan pitää maataloustuottajana toimivan vuokranantajan, joka myy maitoa tai muita maitotuotteita suoraan kuluttajalle tai toimittaa niitä ostajalle, lisäksi myös sellaista vuokranantajaa, joka sitoutuu menettelemään näin heti vuokrasopimuksen päätyttyä.

67. Mielestäni ei ole mitään syytä erotella toisistaan vuokranantajaa, joka tuottaa maitoa, ja vuokranantajaa, joka aikoo varmuudella ryhtyä tuottamaan maitoa.

68. Jäsenvaltiot voivat taata tämän sitoumuksen noudattamisen määräämänsä edellytyksin.

Ratkaisuehdotus

69. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että Schleswig-Holsteinisches Oberverwaltungsgerichtin esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin vastattaisiin seuraavasti:

Maito- ja maitotuotealan lisämaksusta 28 päivänä joulukuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3950/92 7 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että maanvuokraussopimuksen päättymisen vuoksi käytettävissä olevan viitemäärän siirtäminen vuokranantajalle on mahdollista ainoastaan siinä tapauksessa, että joko vuokranantaja on kyseisen asetuksen 9 artiklan c alakohdassa tarkoitettu "tuottaja" tai hän siirtää käytettävissä olevan viitemäärän vuokrasopimuksen päätyttyä kolmannelle henkilölle, joka on "tuottaja". Asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu käsite "tuottaja" kattaa myös vuokranantajan, joka sitoutuu toimimaan kyseisen asetuksen 9 artiklan c alakohdassa tarkoitettuna tuottajana vuokrasopimuksen päätyttyä.